

2. Олійник Г. Соціальна робота з малозабезпеченими верствами населення як спосіб подолання бідності. *Social Work and Education*. 2018. вип. 5. № 2. С. 28-34.

3. Кривачук Л. Система державної соціальної підтримки сімей з дітьми в Україні. 2011. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Т. 4. Вип. 11. С. 136-145.

4. Байбородова Л. В., Лебедева Т. С., Тархано'ва И. Ю. Социально- педагогическое сопровождение проблемных семей: учеб. пособ. Х: РИО ЯГПУ, Изд-во «Канцлер», 2015. 183 с.

5. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: навч.-метод. комплекс / Автор. – уряд.: О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський та ін. / За заг. ред. І. Д. Зверевої, Ж. В. Петрочко. К.: Фенікс, 2007. 528 с.

6. Коляденко С. М. Семантичний та методологічний аналіз поняття „соціально-педагогічний супровід”. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Сер. 11: Соціальна робота. Соціальна педагогіка*. 2013. 17 (1). С. 110-118.

7. Біличенко Г. В. Сутність соціально-педагогічного супроводу освітнього процесу. *Молодий вчений*. 2019. №10.1 (74.1). С. 19-23.

Боровицька Г.Р.
магістрантка групи змСП-21
факультету педагогіки і психології
ТНПУ імені В. Гнатюка

Петришин Л.Й, д. п. н., професор кафедри
соціальної роботи та менеджменту
соціокультурної діяльності ТНПУ

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ТА ОБДАРОВАНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Актуальність теми дослідження. На сьогоднішній день Україна знаходиться на шляху встановлення, тому і вимагає освічених

громадян, творчих особистостей, які спроможні знайти креативний підхід для вирішення різноманітних проблем. Саме тому навчальні заклади всіх рівнів ставлять перед собою дуже важливе завдання: сприяти тому, щоб кожна дитина в майбутньому стала не просто пасивним членом суспільства, а інтелектуальною, ініціативною, творчою, суспільно корисною особистістю. Базовий компонент шкільної освіти, а саме зміст освітньої лінії «Дитина у світі культури» передбачає формування в дітей почуття краси в різних її проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвиток творчих здібностей, утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей. Природа виникнення та розвитку дитячої творчості вже протягом декількох десятиліть є предметом досліджень багатьох учених.

Доведено, діти з особливими освітніми потребами розвиваються по тим же самим закономірностям, що і їх нормальні однолітки. Це відноситься як до закономірностей пізнавальної діяльності, так і до розвитку дитини в цілому.

Психолого-педагогічні аспекти формування творчої особистості розглядаються у дослідженнях вітчизняних учених: Б. Ананьєва, В. Андрєєва, Ю. Бабанського, І.І. Бєха, Д. Богоявленської, В. Загв'язінського, Н. Кузьміної, Г.Сіліної, С.Сисоєвої, Н. Лейтєста. Вагомий внесок у теоретичні положення та визначення -педагогічних передумов творчого освітнього процесу зроблено дослідниками І. Бєхом, Л. Божович, Л. Виготським, В. Давидовим, С. Діденко, О. Леонтєвим, В. Сухомлинським, К. Ушинським та ін. Ними визначено сензитивність дитячого віку до творчості, особливо до художньо-образного її виду, та визначено шкільний вік як найінтенсивніший період творчого становлення особистості.

Метою статті є висвітлення проблеми розвитку творчих здібностей та обдарованості дітей з особливими освітніми потребами.

Виклад основного матеріалу. Для розуміння поняття «обдарованої дитини з ООП» – уточнимо поняття обдарованості

дитини, яке пов'язане зі здібностями та задатками. Від природи у дитини немає ніяких здібностей, є тільки задатки, тобто, анатомо-фізіологічні передумови, які можуть перетворитися (а можуть і не перетворитися) в здібності. У дуже багатьох дітей задатки так і не стали здібностями, і вони дійсно нездібні. «Обдарованість – це високий рівень розвитку будь-яких здібностей, а обдаровані діти, відповідно, діти з досить високо розвиненими здібностями» [1, с.56].

Обдаровані учні з ООП є загадкою в школах та у системі освіти загалом. Їх часто не визнають, оскільки їх обдарованість може маскуватися за проблемами в розвитку. У зарубіжних дослідженнях таких дітей називають «Twice Exceptional» або замінюють аббревіатурою «2e», що в перекладі означає «двічі виняткові діти».

Двічі винятковими є учні, які засвідчують потенціал високих досягнень у галузях окремих наук; загальні інтелектуальні здібності; творчість; лідерство; та/або візуальне, просторове або виконавське мистецтво, а також яким притаманна: одна або декілька порушень, визначених як критерій інвалідності у навчанні; порушення мови; емоційні / поведінкові розлади; фізичні вади; спектр аутизму; або інші порушення здоров'я, такі як СДУГ (синдром дефіциту уваги з гіперактивністю) [2; 3].

Вже у 1993 р. група вчених (S. Baum, J.Dixon, S.Owen) серед двічі виняткових дітей виділили три категорії [3]. До першої групи належать учні, обдарованість яких визнається та виявляються труднощі у навчанні, однак особливі освітні потреби яких запідозрюють лише зі зростанням складності шкільних завдань.

Другу групу визначають особи з обмеженими можливостями навчання через їх проблеми у навчанні, але їх виняткові здібності ніколи не визнаються. Необ'єктивні оцінки призводять до недооцінки інтелектуальних здібностей цих дітей, тому їхній потенціал залишається невизнаним, вони ніколи не потрапляють у «фокус» своїх вчителів.

Третю групу складає найбільше учнів, чийі здібності та особливі освітні потреби приховують одна одну. Ці діти, як правило, виконують роботу на рівні свого класу (але частіше – значно нижче своїх

можливостей), тому їх не розглядають як таких, що мають проблеми або особливі потреби [5; 4].

Дослідження С. Wormald продемонструвало, що ідентифікація обдарованих дітей з ООП відбувається лише зусиллями батьків учнів, незважаючи на ставлення та негативні відгуки шкіл та систем освіти. Учні відчували емоційні та соціальні проблеми внаслідок відсутності їх виявлення та відповідних освітніх програм. Вчителі готові задовольнити академічні потреби цих учнів, однак вони не мають можливості, знань чи підтримки, щоб це реалізувати. Вони бажають дізнатись більше, щоб надати відповідний освітній досвід для цієї групи учнів, підтримати їх – у співпраці всіх зацікавлених сторін цього можна досягти [6].

Психолого-педагогічна наука і практика визначають обдарованих дітей з труднощами в їх творчому розвитку за наступними категоріями:

- з виключно високим розумовим розвитком (учні з високим рівнем розумового розвитку, але з низькою успішністю);
- дітей з фізичними порушеннями (сліпі, глухі, з частковим зниженням слуху і т. п.);
- з поведінковими труднощами (підвищена агресивність, емоційна нестабільність);
- з труднощами в навчанні (наприклад, з дислексією, утрудненнями в оволодінні читанням);
- дітей із сімей з низьким соціально-економічним рівнем, з іншого культурного середовища, чюю обдарованість не вдається розпізнати швидко [4].

Висновок. Отже, аналіз джерел наукової літератури показав усю складність допомоги талановитим і обдарованим учням з ОПП у самореалізації їх здібностей. Загалом, вважаємо, що розвиток творчих здібностей дітей з ОПП має полягати у створенні ситуації успіху та впевненості через індивідуальне навчання, включення в навчальний план школи спецкурсів, факультативних курсів, організації науково-

дослідницької діяльності, індивідуальної роботи з учнями, а також організації участі у мистецьких та творчих конкурсах, театралізації.

Список використаних джерел :

1. Барко В. (2000). Психолого-педагогічна діагностика творчого потенціалу особистості учня в навально-виховному процесі. К. 85 с.
2. Дичківська І. М. (2004). Інноваційні педагогічні технології. К.: Академвидав, 351 с.
3. Brody, L. E., & Mills, C. J. Gifted children with learning disabilities: a review of the issues. *Journal of learning disabilities*. 1997. 30(3), 282–296. URL: <https://doi.org/10.1177/002221949703000304>
4. Інклюзивне навчання. Сайт Міністерствп освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> (дата звернення 21.10.2022.)
5. Котляр В. П. (2006). Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей. К.: Кондор, 200 с.
6. Wormald, C. An enigma: barriers to the identification of gifted students with a learning disability, Doctor of Philosophy thesis, Faculty of Education, University of Wollongong, 2009. URL: <https://ro.uow.edu.au/theses/3076> (дата звернення 21.10. 2022.)

Василик М.В.

магістрантка групи змСП-21
факультету педагогіки і психології
ТНПУ ім. В. Гнатюка

Лещук Г. В., к. п. н., доцент кафедри
соціальної роботи та менеджменту
соціокультурної діяльності ТНПУ

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Актуальність теми дослідження. Проблема розвитку соціальної педагогіки у нашій країні є дуже актуальною, адже професія